

10 ключових положень для справедливого і сталого миру в Україні

1 Мир без поступок: захист суверенітету України без поступок щодо окупованих територій, обороноздатності чи міжнародної інтеграції

Територіальна цілісність і суверенітет України мають бути повністю збережені. Неприпустимі будь-яка примусова демобілізація чи роззброєння, визнання окупованих територій російськими, обмеження військових спроможностей України або обмеження її права на вступ до міжнародних організацій чи партнерство з ними.

ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНОГО АСПЕКТУ «ЖІНКИ, МИР, БЕЗПЕКА» (ДАЛІ – ЖМБ):

Запобігання примусовій “паспортизації” та переміщенню жінок на окупованих територіях, а також забезпечення їхнього захисту від порушень прав людини.

МЕХАНІЗМИ:

Спільні зобов'язання щодо безпеки між Європейським Союзом (ЄС) та Україною; положення Конституції України та норми міжнародного права; двосторонні угоди між Росією та Україною; резолюції ООН на підтримку суверенітету.

2 Україна як рівноправна сторона переговорів: право самостійно визначати власне майбутнє без зовнішнього тиску

Будь-яке політичне рішення має повністю поважати суверенітет України, її конституційний устрій та адміністративні системи. Неприпустимо нав'язувати рішення, що підривають її управління, безпеку чи економічне відновлення. Мирний процес має гарантувати обов'язкову участь жінок на всіх рівнях — від переговорів до реалізації. Недопустимим є проведення виборів під час війни як елементу політичного впливу, адже це суперечить Конституції та позбавляє мільйони переміщених осіб, зокрема жінок і дівчат, права голосу, що є критичним для демократичного процесу.

ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНОГО АСПЕКТУ (ЖМБ):

Створення механізмів, що дозволяють лідеркам громадянського суспільства безпосередньо інформувати та консультувати офіційні переговорні сторони. Забезпечення прозорості та підзвітності через зворотний зв'язок, дотримуючись принципу “нічого про нас без нас.”

МЕХАНІЗМИ:

Переговори за участі України як провідної сторони; національне планування відновлення під керівництвом Києва; взаємодія з ООН та ЄС; дотримання конституційних виборчих законів України.

3 Конкретні та комплексні гарантії безпеки: Україна потребує юридично зобов'язувальних механізмів для стримування майбутньої агресії

Україна повинна отримати багаторівневі та юридично зобов'язувальні гарантії безпеки для запобігання подальшій агресії. Ці гарантії повинні включати комплексну підтримку з боку союзників та передбачати військові, економічні й правові наслідки у разі порушення. Має бути забезпечено або членство в Організації Північноатлантичного договору (НАТО), або альтернативні угоди з третіми сторонами для захисту від повітряних та морських атак, особливо на об'єкти енергетичної інфраструктури, включно з АЕС. Кіберзагрози та інформаційна війна також мають бути частиною стратегії безпеки, з огляду на гібридний характер війни з боку Росії.

ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНОГО АСПЕКТУ (ЖМБ):

Гарантування безпеки цивільного населення та захист критичної інфраструктури, зокрема тієї, що має непропорційний вплив на жінок (медичні заклади, школи, енергетика та водопостачання).

МЕХАНІЗМИ:

Вступ до НАТО: двосторонні угоди про безпеку; розгортання міжнародних миротворчих сил.

4 Свобода пересування та захист цивільного населення: створення демілітаризованих зон і можливості безпечного пересування між окупованими та підконтрольними територіями

Будь-яка мирна угода має гарантувати необмежене пересування територією України, включно з пересуваннями між окупованими й підконтрольними уряду районами. Для запобігання випадковим зіткненням мають бути створені демілітаризовані зони або буферні території. За дотриманням цих умов повинні стежити міжнародні миротворчі сили або нейтральні треті сторони-гаранти.

ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНОГО АСПЕКТУ (ЖМБ):

Забезпечення безпечного пересування для внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та біженців, більшість з яких становлять жінки та діти.

МЕХАНІЗМИ:

Міжнародні гуманітарні коридори; моніторингові місії ООН, Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) або нейтральних країн; залучення Міжнародного комітету Червоного Хреста (МКЧХ).

5 Орієнтований на людину мирний процес: врахування людського фактору в умовах припинення вогню та післявоєнних угодах

Мирні переговори повинні розглядати наслідки війни для цивільного населення в усій його різноманітності: жінок, ВПО, біженців, військовополонених, ветеранів, цивільних заручників, мешканців окупованих територій та жертв тортур. Особливу увагу слід приділити непропорційним гендерним наслідкам повномасштабної війни, поверненню викрадених дітей, а також відповідальності за сексуальне насильство, пов'язане з війною, та інші воєнні злочини.

ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНОГО АСПЕКТУ (ЖМБ):

Створення спеціальних положень для жінок і дітей на окупованих територіях, підтримка потреб постраждалих від сексуального насильства, забезпечення реінтеграції жінок в економічні та соціальні структури.

МЕХАНІЗМИ:

Моніторинг прав людей ООН; політики ЄС щодо відновлення та реінтеграції; міжнародні та національні ініціативи з документування воєнних злочинів.

6 Відповідальність і правосуддя за воєнні злочини: притягнення Росії до відповідальності юридично та фінансово за скоєні злочини

Росія повинна понести юридичну та економічну відповідальність, включно з виплатою репарацій за завдані збитки й компенсацій для постраждалих від воєнних злочинів та злочинів агресії. Репарації мають бути повністю профінансовані коштом Росії, зокрема через конфіскацію заморожених активів (як державних, так і олігархічних) відповідно до REPO Act для подальшого спрямування їх на компенсації.

ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНОГО АСПЕКТУ (ЖМБ):

Пріоритетність справедливості для жертв сексуального насильства, тортур і політичних в'язнів. Притягнення винних до відповідальності та забезпечення репарацій і цілісного відновлення для постраждалих жінок і громад.

МЕХАНІЗМИ:

Міжнародний кримінальний суд; Міжнародний суд ООН; Спеціальний трибунал з розгляду злочину агресії проти України; Європейська Компенсаційна комісія для України; Реєстр збитків для України та Комісія з врегулювання претензій для України Європейської Комісії.

7 Єдність, сила та жіноче лідерство: формування внутрішньої та зовнішньої солідарності заради довготривалого миру і стабільності

Україна повинна зміцнювати внутрішню єдність, долаючи соціальні та економічні розбіжності, а також забезпечити послідовну зовнішню комунікацію з союзниками під час мирних переговорів. Жіночі коаліції та рухи мають отримати повне фінансування й підтримку, щоб відігравати центральну роль у зміцненні соціальної згуртованості, миротворчому процесі та повоєнному примиренні.

ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНОГО АСПЕКТУ (ЖМБ):

Посилення участі жінок, маргіналізованих груп та меншин у мирних процесах та забезпечення інклюзивності та національного представництва.

МЕХАНІЗМИ:

Міністерство національної єдності України; Міжфракційне депутатське об'єднання «Рівні можливості»; Тематичні робочі групи експертів Української Платформи Донорів; Урядова уповноважена з гендерної політики; Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 "Жінки, мир, безпека"; гендерні рамки політики ЄС.

8 Забезпечення стійкості та сталого миру: використання членства в ЄС для реформ та захисту прав людини

Членство України в ЄС має стати ключовим механізмом системних реформ, захисту прав людини та стабільності по всій країні, з особливою увагою до прав меншин і гендерно орієнтованого фінансування. Шлях до інтеграції в ЄС має просуватись незалежно від вступу до НАТО, хоча обидва процеси є взаємодоповнюючими в контексті забезпечення довготривалого миру та безпеки.

ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНОГО АСПЕКТУ (ЖМБ):

Інтеграція гендерної рівності та прав жінок у процеси реформ. Просування участі жінок у формуванні політик у сфері прав людини, управління та економічного розвитку.

МЕХАНІЗМИ:

Рамки євроінтеграції та процес переговорів щодо членства; Люблінський трикутник; Ukraine Facility.

9 Протидія дезінформації та зміцнення незалежних медіа:

боротьба з пропагандою для відновлення довіри всередині країни та на міжнародній арені

Активна протидія дезінформації, зокрема в контексті мирного процесу та майбутніх виборів, є ключовою для запобігання соціальним розколам та зовнішнім маніпуляціям. Не менш важливим є деколонізація наративів у публічному дискурсі та академічному середовищі — особливо щодо історії Росії та її інформаційної політики. Міжнародна спільнота має чітко і фактично ідентифікувати агресора та жертву, зміцнюючи дискурс, заснований на правді.

ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНОГО АСПЕКТУ (ЖМБ):

Захист жінок-журналісток від цілеспрямованих атак і просування гендерно-орієнтованої журналістики. Протидія кампаніям дезінформації, що підривають права жінок, їхню політичну участь і миротворчі зусилля.

МЕХАНІЗМИ:

Група з протидії дезінформації ЄС; незалежні українські медіаплатформи та жіночі медіаорганізації; міжнародні організації з моніторингу медіа; ініціативи, спрямовані на переосмислення наративів та інклюзивну журналістику; регулювання технологічної індустрії.

10 Економічне відновлення та реконструкція: забезпечення справедливого, інклюзивного та гендерно орієнтованого процесу відбудови

Сталий мир в Україні вимагає комплексного плану відновлення, що пріоритизує економічну стійкість, створення робочих місць та активну реінтеграцію ветеранів, ВПО і маргіналізованих спільнот. Особливу увагу слід приділити повній участі жінок в економічному відновленні. Реконструкція має виходити за рамки інфраструктури й охоплювати публічні послуги та інклюзивні соціальні системи. Мирні домовленості повинні містити чіткі зобов'язання міжнародних партнерів інвестувати в освіту, розвиток навичок, психічне здоров'я та соціальний захист українців. Дослідження показують, що включення цих пріоритетів на ранніх етапах перемовин значно підвищує шанси на сталий успіх.

ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНОГО АСПЕКТУ (ЖМБ):

Посилення жіночого лідерства у відновленні економіки на всіх рівнях для забезпечення зростання, інновацій і стабільності. Усунення гендерних бар'єрів у сфері працевлаштування, власності та підприємництва; забезпечення справедливого фінансування відновлення через гендерно орієнтоване бюджетування.

МЕХАНІЗМИ:

Національний план відновлення України; механізми ЄС щодо відновлення та інвестицій; Ukraine Facility; багатостороння донорська платформа для України; Світовий банк, МВФ.